รายงานการประชุม
คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๙
วันจันทร์ที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๙ เวลา ๙.๐๐ – ๑๒.๓๐ น.
ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting)
สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)
==========

<u>กรรมการผู้เข้าร่วม</u>

๑. นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ	ประธานกรรมการ
๒. พลตรีวิจิตรศักดิ์ เพ็ญศิริ	ผู้แทนกระทรวงกลาโหม
๓. ศาสตราจารย์ศุภชัย ปทุมนากุล	ผู้แทนกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๔. นายพีรพันธ์ คอทอง	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๕. นางอานันทิตา อินทปันตี	ผู้แทนสำนักงบประมาณ
๖. นายมารุต ปรียากร	ผู้แทนกรมบัญชีกลาง
๗. นายชโย ตรังอดิศัยกุล	ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
๘. นายประวิทย์ ประกฤตศรี	ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
๙. นายวรกฤต จารุวงศ์ภัค	ผู้แทนสมาคมธนาคารไทย
๑๐. รองศาสตราจารย์ศักรินทร์ ภูมิรัตน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๑. นายสัมพันธ์ ศิลปนาฎ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๒. นายธีระวัฒน์ ลิมปิบันเทิง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี
๑๓. นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์
๑๔. รองศาสตราจารย์คนางค์ คันธมธุรพจน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสังคมศาสตร์
๑๕. ศาสตราจารย์กิตติคุณสุวรรณา สถาอานันท์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์
๑๖. นางสาวมณนิตา โกมลวาทิน	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านมนุษยศาสตร์

<u>ที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ</u>

๑. ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช	ที่ปรึกษาคณะกรรมการฯ

<u>กรรมการผู้ลาประชุม</u>

๑. ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	
๒. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
๓. นางโสมรัศมิ์ จันทรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรม
๔. รองศาสตราจารย์วิษณุ อรรถวานิช	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรม

<u>ผู้เชี่ยวชาญฯ</u>

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สันติ เจริญพรพัฒนา	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

<u>เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ</u>

๑. นายสุรชัย สถิตคุณารัตน์	ผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ เลขานุการ
๒. ศาสตราจารย์สมปอง คล้ายหนองสรวง	ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เลขานุการร่วม
๓. นางสาววัชริน มีรอด	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ผู้ช่วยเลขานุการ
๔. นางสาวศุภธิดา ศิริวงศ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผู้ช่วยเลขานุการ

<u>ผู้เข้าร่วมประชุม</u>

๑. นางสาวสิริพร พิทยโสภณ	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๒. นายภาสพงศ์ อารีรักษ์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๓. นางสาวภัทรวรรณ จารุมิลินท	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๔. นางสาวชนิกา ไหล่แท้	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๕. นางสาวสุภาวดี สอดสี	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๖. นางสาวต้องฤทัย ศรีนวล	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๗. นายนริศ สังข์ไพโรจน์	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๘. นางสาวปวัณรัตน์ เครือแป้น	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๙. นายชาญฉลาด รักแจ้ง	สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
๑๐. ศาสตราจารย์วิษณุ มีอยู่	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๒. นางสาวจตุรภรณ์ โชคภูเขียว	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๓. นางสาวสุพิชชา สถิตพนาพร	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๑๔. นางสาววรรณนุสรณ์ วงศ์ประเสริฐ	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๕. นางสาวภัสสรินทร์ โชคชัย	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
๑๖. นายแพทย์วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร	มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๑๗. เภสัชกรหญิงสุธาสินี คำหลวง	มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๑๘. สัตวแพทย์หญิงอังคณา เลขะกุล	มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๑๙. นางสาวณัชชา กองคำ	มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๒๐. นางสาวปริยากร พันธุ์สุข	มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๒๑. นางสาววริษฐา หวังศิรบรรจง	มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ
๒๒. นายทวีศักดิ์ ธนเดโชพล	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๓. นางสาวกุลวรา โชติพันธุ์โสภณ	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๔. นายภาณุ ส้มเกลี้ยง	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๕. นางสาวภาวดี ใจเอื้อ	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๖. นางสาวอุมารินทร์ โฉมเฉิด	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๗. นางสาวประวีณา อินทร์ยิ้ม	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๘. นางสาวลัดดา ยาวิรัชน์	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๒๙. นายชยากร ยุสสุวัณโณ	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๓๐. นางสาววัชรารัศมิ์ ภิรมย์ภักดี	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๓๑. นางสาวกัญญารัตน์ ลิ้มทองกุล	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๓๒. นางสาวสุกัญญา แก้วจันทึก	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

๓๓. นางสาวกนกวรรณ ขับนบ	สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)
๓๔. นางสาวสุกัญญา อามีน	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
๓๕. นางมาริยาท ตั้งมิตรเจริญ	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
๓๖. นางสาววรรณฐินี แก้วไทยย้อย	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
๓๗. นางสาวรัตนา สุวรรณวิชนีย์	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

เริ่มประชุมเวลา ๙.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานและฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

นายแพทย์สุวิทย์ วิบุลผลประเสริฐ ประธานกรรมการ เปิดประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๘/๒๕๖๙ โดยมีกรรมการเข้าร่วม ๑๖ ท่าน และมีกรรมการลาประชุม ๔ ท่าน

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒.๑ รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๙

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๙ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๙ และแจ้งเวียนให้กรรมการพิจารณาเรียบร้อยแล้ว โดยกรรมการไม่มีข้อแก้ไข

<u>มติที่ประชุม</u> รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ครั้งที่ ๗/๒๕๖๙

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องสืบเนื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ การรายงานความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ Intelligent SRI System: ความก้าวหน้าของ Interactive Dashboard และ AI Chat Agent (MERIT / PRISM) และแนวทางการยกระดับเป็นเครื่องมือกำกับเชิงยุทธาสตร์ของระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ภายใต้กรอบ “One Data Backbone, Three Views, One Decision Cycle”

รองศาสตราจารย์ ธนพล เพ็ญรัตน์ ผู้อำนวยการหน่วยภารกิจฐานข้อมูลและระบบดิจิทัล สกสว. รายงานความก้าวหน้าในการพัฒนาระบบดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ Intelligent SRI System: ความก้าวหน้าของ Interactive Dashboard และ AI Chat Agent (MERIT / PRISM) และแนวทางการยกระดับเป็นเครื่องมือกำกับเชิงยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. ภายใต้กรอบ “One Data Backbone, Three Views, One Decision Cycle” ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการ สกสว. (อนก.) ครั้งที่ ๗/๒๕๖๙เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๙ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

การพัฒนา Governance Dashboard, Interactive Dashboard และผู้ช่วยปัญญาประดิษฐ์ (AI Chat Agent) ภายใต้ชื่อ MERIT Dashboard (Money Tracking – Evaluation – Research Intelligent Tool) เพื่อสนับสนุนการกำกับติดตาม การวิเคราะห์ข้อมูล และการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. ระบบใช้ฐานข้อมูลกลางชุดเดียวกันสนับสนุนการทำงาน ๓ ด้าน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย การบริหารกองทุนและการติดตามและประเมินผล โดยเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจร่วมกัน MERIT Dashboardและ MERIT AI Chat Agent มุ่งช่วยคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการสนับสนุนวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (Monitoring and Evaluation Committee: MEC) พิจารณาว่าการลงทุนวิจัยบรรลุผลตามเป้าหมายหรือไม่ เพื่อกำหนดแนวทางสนับสนุนในรอบงบประมาณถัดไป ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนต่อ ปรับปรุง ออกแบบแนวทางใหม่ หรือยุติการสนับสนุนโดยแยกข้อมูล "การดำเนินงานแล้วเสร็จ" ออกจาก "หลักฐานผลกระทบที่เกิดขึ้น" และระบุแหล่งที่มา ข้อจำกัด และค่าประมาณการอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ระบบได้นำร่องด้วยข้อมูลจริงของคลัสเตอร์การแพทย์และสุขภาพ (S๑P๑) จำนวน ๕๓๗ โครงการ วงเงินประมาณ ๔,๖๕๐ ล้านบาท เพื่อพัฒนาและทดสอบการแสดงผลข้อมูลสำหรับประกอบการวิเคราะห์และการพิจารณาเชิงยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. ความก้าวหน้าและแนวทางการพัฒนาระบบแต่ละส่วน ดังนี้

ในส่วนแดชบอร์ดเชิงโต้ตอบ (Interactive Dashboard) พัฒนาแล้ว ๑๒ มุมมอง โดยใช้ข้อมูลโครงการด้านการแพทย์และสุขภาพจำนวน ๕๓๗ โครงการ ครอบคลุมงบประมาณ ระดับความพร้อมของเทคโนโลยี (TRL) ผลลัพธ์ การใช้ประโยชน์ ประเด็นที่ควรติดตาม และการกำกับดูแลข้อมูล ส่วนผู้ช่วยปัญญาประดิษฐ์ (AI Chat Agent) สามารถถามตอบเชิงลึกเป็นภาษาไทยโดยอ้างอิงข้อมูลโครงการและฐานความรู้ประกอบการประเมิน ช่วยแสดงรายละเอียดและเหตุผลของประเด็นที่ควรตรวจสอบเพิ่มเติม รวมทั้งระบุข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิเคราะห์แต่ยังไม่ปรากฏในฐานข้อมูล โดยแยกข้อเท็จจริง ข้อมูลอ้างอิงภายนอก ค่าประมาณการ และความเห็นประกอบการประเมิน ทั้งนี้ ผู้พัฒนาประเมินความพร้อมของ Dashboard และ AI Chat Agent ไว้ประมาณร้อยละ ๘๐ และร้อยละ ๗๕ ตามลำดับ ซึ่งเป็นความพร้อมในการพัฒนาระบบ มิใช่ร้อยละความสำเร็จของโครงการวิจัยหรือความแม่นยำของคำตอบ สัญญาณเตือนจากระบบใช้ประกอบการตรวจสอบเพิ่มเติม มิใช่ข้อยืนยันว่าโครงการหรือหน่วยงานมีข้อบกพร่อง และการตัดสินใจยังเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยกรรมการและผู้ทรงคุณวุฒิสามารถร่วมเพิ่มเติมความรู้ตรวจสอบคำตอบ และปรับปรุงสมมติฐานของระบบได้

สำหรับการติดตามเส้นทางงบประมาณ มีข้อมูลในขอบเขตที่นำเสนอครอบคลุมตั้งแต่การอนุมัติงบประมาณ การทำสัญญา และการเบิกจ่ายแล้ว ส่วนการติดตามเงินจากหน่วยรับงบประมาณถึงนักวิจัย (Trace ๑) อยู่ระหว่างทดสอบ และการติดตามการใช้จ่ายเงินจริงของนักวิจัย (Trace ๒) อยู่ระหว่างพัฒนา ข้อมูลความก้าวหน้า ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบบางส่วนยังอาศัยรายงานจากหน่วยงานและข้อมูลประกอบการประเมิน เช่น ข้อมูลงานวิจัยเด่นและผลการประเมิน Social Return on Investment (SROI) จึงมีแนวทางแสดงสถานะข้อมูลให้แยกระหว่างข้อมูลที่ตรวจสอบแล้ว ข้อมูลจากรายงาน และค่าประมาณการ พร้อมเชื่อมโยงข้อมูลการใช้ประโยชน์ภายใต้กรอบกฎหมายส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม (TRIUP Act) และปรับปรุงปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) สำหรับคัดกรองโครงการที่อาจมีเนื้อหาทับซ้อนกัน โดยรายงานความแม่นยำในการคัดกรองไว้ที่ร้อยละ ๗๒.๔ ทั้งนี้ ผลการคัดกรองเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับตรวจสอบรายละเอียด มิใช่ข้อสรุปว่ามีการดำเนินโครงการซ้ำซ้อน

แนวทางการพัฒนาต่อ ประกอบด้วย การกำหนดเกณฑ์แสดงสถานะด้วยสีเขียว เหลือง และแดง แยกตามมิติคุณภาพข้อมูล งบประมาณ ระยะเวลา ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ เพื่อให้เห็นสถานะของแต่ละด้านอย่างชัดเจนโดยไม่สรุปเป็นสีเดียวทั้งโครงการ การพัฒนาเกณฑ์ประเมินประสิทธิผลให้สอดคล้องกับลักษณะงานวิจัยและเปรียบเทียบต้นทุนกับผลที่เกิดขึ้น การประเมินหน่วยบริหารและจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) และหน่วยวิจัย โดยเปรียบเทียบเป้าหมายกับผลการดำเนินงานจริง และใช้กรอบ Theory of Change ซึ่งอธิบายความเชื่อมโยงจากกิจกรรมวิจัยไปสู่ผลลัพธ์และผลกระทบ เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงระหว่างดำเนินงาน รวมทั้งการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น การเปิดช่องทางการรับข้อเสนอแนะและข้อร้องเรียน และการให้ทดลองใช้ระบบ ก่อนขยายจากกลุ่มการแพทย์และสุขภาพไปสู่กลุ่มเกษตรและกลุ่มอื่น ๆ ตามเกณฑ์ความพร้อมที่ชัดเจน โดยสรุปเป็น ๕ ส่วน ได้แก่

(๑) ความก้าวหน้าการดำเนินงาน โดยระบุขั้นตอนปัจจุบันและสัดส่วนความก้าวหน้าเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของขั้นตอนนั้น

(๒) ความครบถ้วนของข้อมูล ในแต่ละช่วงของห่วงโซ่การดำเนินงาน

(๓) สถานะของข้อมูล โดยแยกข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบ ข้อมูลจากการรายงาน และข้อมูลประมาณการ

(๔) สถานะตามมิติการพิจารณา โดยแสดงระดับสถานะเป็นสีเขียว เหลือง และแดง

(๕) ประเด็นสำคัญที่ควรติดตาม โดยระบุประเด็นที่ต้องติดตาม ผู้รับผิดชอบ แนวทางดำเนินการ และประเด็นที่เสนอให้คณะกรรมการพิจารณา

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- การใช้ Dashboard เพื่อกำกับเชิงยุทธศาสตร์และขับเคลื่อนการดำเนินงาน ควรพัฒนา Dashboard ให้สนับสนุนการตัดสินใจตามบทบาทของคณะกรรมการด้านการกำหนดนโยบาย การบริหารกองทุน และการติดตามและประเมินผล รวมถึงการดำเนินงานของสำนักงาน โดยใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณาความสอดคล้องของผลการดำเนินงานกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และความเหมาะสมของการจัดสรรงบประมาณในแต่ละกลุ่มงานวิจัย พร้อมแสดงเป้าหมายความก้าวหน้าในแต่ละช่วงเวลา (Milestones) และผลสัมฤทธิ์หลัก (Key Result: KR) ให้ชัดเจน ตลอดจนกำหนดผู้รับผิดชอบ ขั้นตอนดำเนินการเมื่อพบประเด็นที่ต้องติดตาม และช่องทางขอรับการสนับสนุนจากระดับบริหาร ทั้งนี้ การเชื่อมโยงข้อมูลกับกรอบการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ควรเลือกตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับความพร้อมของข้อมูลและลักษณะงาน เพื่อคงความยืดหยุ่นในการประเมิน
- การพัฒนาข้อมูลเพื่อสนับสนุนการติดตามและประเมินผล ควรจัดข้อมูลให้สามารถจำแนกและเปรียบเทียบตามประเด็นเศรษฐกิจของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติรวมทั้งคำนึงถึงระยะเวลาการเกิดผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่แตกต่างกันตามลักษณะโครงการโดยผลลัพธ์และผลกระทบบางประเภทอาจต้องติดตามต่อเนื่องภายหลังสิ้นสุดโครงการ นอกจากนี้ ควรเปิดช่องทางให้ผู้ที่นำผลงานวิจัยไปใช้รายงานผลการใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลประกอบการประเมินร่วมกับรายงานโครงการและผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเชื่อมโยงกับแนวทางวิทยาศาสตร์แบบเปิด (Open Science) ซึ่งส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและการมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

- การใช้ AI เพื่อเฝ้าระวังความเสี่ยงและตรวจสอบการดำเนินงาน ควรพัฒนา AI ให้เรียนรู้จากข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อช่วยค้นหาสัญญาณที่ควรติดตามและแจ้งเตือนล่วงหน้า โดยตรวจสอบผลวิเคราะห์เทียบกับข้อมูลการดำเนินงานจริง ทั้งนี้ สัญญาณเตือนเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับให้ผู้รับผิดชอบตรวจสอบเพิ่มเติม มิใช่ข้อสรุปว่าโครงการหรือหน่วยงานมีข้อบกพร่อง เพื่อให้การใช้ AI สามารถสนับสนุนการติดตามและการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างเหมาะสม

- การส่งเสริมการใช้งานและรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้ ควรปรับเมนูและขั้นตอนให้เข้าใจง่าย พร้อมจัดกิจกรรมเรียนรู้และทดลองใช้ระบบสำหรับกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถสืบค้นข้อมูลรายโครงการและวิเคราะห์ประเด็นที่สนใจได้ด้วยตนเอง รวมทั้งจัดช่องทางรับความต้องการ ข้อเสนอแนะ ข้อกังวล และปัญหาการใช้งานอย่างเป็นระบบ เพื่อนำข้อมูลจากการใช้งานจริงไปปรับปรุงระบบและให้ความช่วยเหลือผู้ใช้อย่างต่อเนื่อง

- การเปิดเผยข้อมูลและสื่อสารเพื่อขยายการใช้ประโยชน์ ควรส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลตามแนวทางภาครัฐแบบเปิด (Open Government) และวิทยาศาสตร์แบบเปิด โดยทยอยขยายการเข้าถึงตามความพร้อมของระบบและขอบเขตข้อมูลที่เปิดเผยได้ รวมทั้งพิจารณาเผยแพร่เครื่องมือให้หน่วยงานอื่นและภาคเอกชนนำไปประยุกต์ใช้ ควบคู่กับการสื่อสารเชิงรุก โดยใช้ข้อมูลและ AI สนับสนุนการรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือประเด็นที่สังคมสนใจ และเปิดโอกาสให้นักวิจัย ผู้สื่อข่าว และผู้ใช้ประโยชน์ร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้ประชาชนรู้จักแพลตฟอร์ม เข้าใจคุณค่าของงาน ววน. และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

- การกำกับดูแลข้อมูลและความปลอดภัยของระบบ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าข้อมูลประเภทใดเปิดเผยต่อสาธารณะได้ และข้อมูลประเภทใดต้องจำกัดสิทธิ์การเข้าถึง พร้อมจัดให้มีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและแนวทางการใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลอย่างปลอดภัย เพื่อป้องกันผลกระทบต่อการทำงานของระบบและการใช้ข้อมูลนอกขอบเขตการอนุญาต ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวควรออกแบบให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงกับความเสี่ยง ในขณะเดียวกัน ต้องเอื้อต่อการเข้าถึงข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้

มติที่ประชุม

๑. รับทราบความก้าวหน้าการพัฒนาระบบดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ Intelligent SRI System: ความก้าวหน้าของ Interactive Dashboard และ AI Chat Agent (MERIT/PRISM) และแนวทางการยกระดับเป็นเครื่องมือกำกับเชิงยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. ภายใต้กรอบ “ One Data Backbone, Three Views, One Decision Cycle”

๒. ขอให้ สกสว. ประสานนัดหมายกรรมการเข้าร่วมเรียนรู้การใช้งานระบบจนสามารถเข้าใช้งานระบบได้ โดยสามารถเข้าถึงข้อมูลระดับรายโครงการได้และจัดให้มีการรับข้อเสนอแนะในการใช้งานระบบด้วย

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔.๑ การเยี่ยมชม (Site Visit) หน่วยบริหารจัดการทุน

ระเบียบวาระที่ ๔.๑.๑ สรุปผลการตรวจเยี่ยม (Site Visit) ผลการดำเนินงานของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.)

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ รองผู้อำนวยการ สอวช. รายงานผลการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมโครงการ (Site Visit) ที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.) ณ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาและติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนสะท้อนบทบาทและกลไกการสนับสนุนของ สนช. ในการขับเคลื่อนนวัตกรรมตั้งแต่ระยะการพัฒนาไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีกรณีศึกษาจำนวน ๕ โครงการ ดังนี้

๑. โครงการ Smile Migraine Intelligence Platform ซึ่งพัฒนาจากแอป-พลิเคชันไปสู่ระบบบริการสุขภาพที่ใช้งานได้จริง มีการรวบรวมทีมแพทย์และระบบติดตามผู้ป่วยไมเกรน โดยข้อมูลนำเสนอระบุรายได้ปัจจุบันประมาณ ๔๐ ล้านบาท คาดการณ์รายได้ภายใน ๓ ปีประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท และจำนวนผู้ใช้งาน

๒. โครงการ Immune up การผลิตไมซีเรียถังเช่าและโปรไบโอติก ซึ่งต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรด้วยนวัตกรรมชีวภาพ เพื่อผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ สะท้อนแนวคิดการยกระดับจาก “วัตถุดิบ” ไปสู่ “ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง” มีการพัฒนาสาระสำคัญและต่อยอดสู่ตลาดเชิงพาณิชย์

๓. โครงการ ๓ in ๑ EASYKIDS ROBOT KIT พัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ด้าน Coding, Robotics และ AI ซึ่งมิได้จำกัดเฉพาะการจำหน่ายชุดอุปกรณ์ แต่เป็นการสร้างระบบนิเวศทางการศึกษา (Educational Ecosystem) ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การสร้างสื่อการเรียนการสอน การอบรมพัฒนาศักยภาพครู และการจัดกิจกรรมการแข่งขัน โดยมีรายได้ปัจจุบันประมาณ ๗๐ ล้านบาท คาดการณ์ว่าภายใน ๓ ปี จะมีรายได้ประมาณ ๒๐๐ ล้านบาท และมีโรงเรียนใช้งานประมาณ ๒๐๐ แห่ง

๔. โครงการ Moonnic VR ซึ่งใช้ AI/VR เพื่อพัฒนาทักษะการเข้าสังคมของเด็กออทิสติก พัฒนาเป็นระบบฝึกที่จำลองสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน และสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับเด็ก ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญได้ พร้อมระบบบันทึกข้อมูลพฤติกรรมและติดตามพัฒนาการอย่างเป็นระบบ โดยคณะกรรมการฯ ได้เข้าเยี่ยมชมการทำงานในสถานที่จริง ซึ่งแสดงถึงการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ

๕. มรดกอาหารเชียงใหม่ที่น่าจะสูญหายไป ซึ่งใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยรักษามรดกอาหารโดยการเล่าเรื่องผ่านแนวคิด “อาหารเป็นยา” เพื่อฟื้นฟูและรักษามรดกทางภูมิปัญญา โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างธุรกิจร้านอาหาร การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยตัวอย่างดังกล่าวสะท้อนว่านวัตกรรมไม่จำเป็นต้องเป็น Deep Tech เสมอ

จากกรณีศึกษาทั้ง ๕ โครงการ สะท้อนให้เห็นถึงจุดแข็งของ สนช. ในการบริหารจัดการและสนับสนุนผู้ประกอบการอย่างต่อเนื่องตามระดับพัฒนาการของธุรกิจ ตั้งแต่การพัฒนานวัตกรรม (Open Innovation) การทดสอบและพิสูจน์ความต้องการของตลาด (Market Validation) ไปจนถึงการขยายตลาด (Market Expansion) โดยมีกลไกการคัดเลือกโครงการที่มีศักยภาพและการติดตามผลการเติบโตของผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ สนช. ยังมีความหลากหลายของกลุ่มโครงการที่ให้การสนับสนุน โดยมิได้จำกัดเฉพาะนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีขั้นสูง แต่ครอบคลุมทั้งนวัตกรรมด้านสุขภาพ การศึกษา สังคม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมเชิงพื้นที่ (Area-based Innovation) และการเชื่อมโยงผลลัพธ์ทางธุรกิจเข้ากับการสร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงแนวทางการประเมินผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social Return on Investment: SROI)

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากลไกสนับสนุนในระยะปลายน้ำ (Downstream Management) ที่มีความต่อเนื่องและมีระยะเวลาเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นวัตกรรมที่ผ่านกระบวนการพัฒนาแล้วสามารถเข้าสู่ตลาด ดำรงอยู่ และเติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยไม่สิ้นสุดการสนับสนุนเพียงขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ อย่างไรก็ตาม การสนับสนุนดังกล่าวควรคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการส่งเสริมและการพึ่งพาตนเองของผู้ประกอบการเพื่อมิให้เกิดการพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐมากเกินความจำเป็น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว ทั้งนี้ การสนับสนุนภายใต้ระบบ ววน. ควรมุ่งเน้นการสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการเป็นสำคัญมากกว่าการดำเนินมาตรการเพื่อผลประโยชน์ระยะสั้น
- ควรพิจารณานำกลไกการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและมาตรการสิทธิประโยชน์เชิงนโยบาย อาทิ บัญชีนวัตกรรมไทย มาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนให้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นภายในประเทศสามารถเข้าสู่ตลาดและเกิดการใช้งานจริง โดยมีการยกตัวอย่างบทบาทของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ในการสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ถุงทวารเทียมที่พัฒนาภายในประเทศ ซึ่งช่วยส่งเสริมการสร้างตลาดให้แก่ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมไทยทั้งนี้ ควรกำหนดเงื่อนไขและกรอบระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์อย่างชัดเจน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถพัฒนาศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งในระยะเริ่มต้น ก่อนเปลี่ยนผ่านไปสู่การแข่งขันภายใต้กลไกตลาดตามปกติ โดยควรส่งเสริมการขยายตลาดไปยังภาคเอกชน ระบบประกันสังคม ระบบสวัสดิการรักษาพยาบาลข้าราชการ ไปจนถึงตลาดต่างประเทศ เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืนโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง
- ในการประชุมคณะกรรมการครั้งต่อไป ควรพิจารณาเชิญผู้แทนหน่วย PMU เข้าร่วมประชุม เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการฯ โดยตรง ตลอดจนเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้คณะกรรมการได้รับข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง (First-hand Information) และมีความเข้าใจต่อข้อจำกัดและเงื่อนไขการดำเนินงานในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การลงพื้นที่ติดตามผลการดำเนินงานควรเป็นกระบวนการที่คณะกรรมการฯ สามารถให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบไปพร้อมกับหน่วยบริหารจัดการทุนและหน่วยรับทุน ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวทางการประเมินเพื่อการพัฒนาในระหว่างการดำเนินงาน (Developmental Evaluation in Action) มากกว่าการประเมินผลเฉพาะเมื่อสิ้นสุดโครงการ

- จากกรณีศึกษาโครงการ EASYKIDS ROBOT KIT ประกอบกับบทเรียนจากการแข่งขัน WorldSkills ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ควรส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมสื่อการเรียนการสอนที่นำโจทย์และกระบวนการทำงานจริงจากภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมาประยุกต์เป็นแบบจำลองการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะผ่านการฝึกปฏิบัติและเชื่อมโยงองค์ความรู้เข้ากับความต้องการของภาคการผลิตและบริการได้อย่างเหมาะสม การขยายผลนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวจะเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับการพัฒนากำลังคนของประเทศ โดยเฉพาะการเสริมสร้างทักษะแห่งอนาคต (Future Skills) เพื่อเตรียมความพร้อมของกำลังคนให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงานในระยะต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบสรุปผลการตรวจเยี่ยม (Site Visit) ผลการดำเนินงานของสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.)

ระเบียบวาระที่ ๔.๑.๒ แนะนำหน่วยงานและผลการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)

นายทวีศักดิ์ ธนเดโชพล ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.) นำเสนอแนะนำหน่วยงานและผลการดำเนินงานของ สวก. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. บทบาทและพันธกิจของ สวก.

สวก. เป็นหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) ด้านการเกษตร มีภารกิจส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมการเกษตร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้ภาคการเกษตรไทย โดยมุ่งเน้น ๓ ผลลัพธ์หลัก ได้แก่ ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง การพัฒนานักวิจัยและเครือข่ายวิจัยด้านการเกษตร และการพัฒนาระบบข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการวิจัยการเกษตร

๒. แนวทางดำเนินงานและจุดเด่น สวก. ใช้แนวทาง ดังนี้

- People Centric เน้นตอบโจทย์ผู้ใช้ประโยชน์
- Utilization Based มุ่งผลักดันงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์จริง
- Mobility Designed มีความคล่องตัวสูงในการบริหารทุน
- Area Based Research ขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่
- ผลักดันผลงาน “จากหิ้งสู่ห้าง” และการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

๓. แผนยุทธศาสตร์และประเด็นสำคัญ แผนปฏิบัติการ ๕ ปี (๒๕๖๖-๒๕๗๐) มุ่งตอบโจทย์สำคัญของประเทศ ได้แก่

- การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหาร
- Smart Farming
- การแข่งขันทางการเกษตร
- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ น้ำ ป่าไม้ และที่ดิน
- การรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- การลด PM๒.๕
- การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรและผู้สูงอายุชนบท

๔. งบประมาณ ปี ๒๕๖๙ สวก. ได้รับงบประมาณจากกองทุน ววน. รวม ๘๙๖.๐๘ ล้านบาท แบ่งเป็น งบงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Fund) ๒๙๖.๐๘ ล้านบาท (ร้อยละ ๓๓.๐๔) งบประมาณมุ่งเป้า (Targeted Programs) ๖๐๐ ล้านบาท (ร้อยละ ๖๖.๙๖) จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่

- น้ำมั่นคง ไม่ท่วม ไม่แล้ง
- สินค้าเกษตรรองรับกฎ EUDR
- Appropriate Technology สำหรับพื้นที่สูง
- การแก้ปัญหา PM๒.๕

๕. ระบบบริหารจัดการงานวิจัย สวก. มีระบบพิจารณาโครงการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่รับข้อเสนอโครงการ กลั่นกรองเบื้องต้น ผู้ทรงคุณวุฒิประเมิน คณะทำงานพิจารณา อนุมัติทุน จัดทำสัญญา ติดตามผลผ่านระบบ NRIIS และ e-Service

๖. ผลงานเด่นและความสำเร็จ

ตัวอย่างผลงานสำคัญ

- การพัฒนาและขยายผลมาตรฐานปาล์มน้ำมันยั่งยืนตามมาตรฐาน RSPO
- โครงการสารฝนหลวงทางเลือก (AR๒๓) ร่วมกับกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ใช้งานจริงแล้วใน ๗ ศูนย์ปฏิบัติการทั่วประเทศ ปริมาณใช้สะสม ๑๖๓.๓ ตัน ช่วยลดการนำเข้าสารเคมีและสนับสนุนการจัดการภัยแล้งและ PM๒.๕

๗. รางวัลและความภาคภูมิใจ

สวก. ได้รับรางวัล Thailand Triple S Awards ๒๐๒๕ ในฐานะหน่วยงานบริหารและจัดการทุนวิจัยที่ขับเคลื่อนการใช้ประโยชน์ผลงาน ววน. ดีเด่น พร้อมมีผลงานเด่นด้านพาณิชย์ สังคม และความยั่งยืนหลายโครงการ

๘. ทิศทางในอนาคต

สวก. นำผลจากการประเมิน Developmental Evaluation (DE) มาปรับปรุงการดำเนินงาน เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารทุน การติดตามผล และการสร้างผลกระทบต่อภาคการเกษตรไทย โดยมีวิสัยทัศน์เป็น “ผู้นำในการบริหารการวิจัยการเกษตร เพื่อสร้างความเข้มแข็งของภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน”

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- สวก. ได้มีรูปแบบการดำเนินงานร่วมกันแล้วหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด เช่น เช่น สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) เป็นต้น เพราะหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ก็นับว่าเป็นส่วนสำคัญต่อการเกษตร
- การจัดสรรงบประมาณมุ่งเป้า (Targeted Fund: TF) ส่งผลให้ สวก. ได้รับงบประมาณเชิงกลยุทธ์ (Strategic Fund: SF) และงบประมาณด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization: RU) ลดลง ที่ผ่านมา สวก. ได้มีการเปรียบเทียบความคุ้มค่า (Value per money) ระหว่างโครงการ SF และ TF ต่อการสร้างผลกระทบบ้างหรือไม่ว่า โครงการวิจัยภายใต้การจัดสรรงบประมาณแบบใดมีความคุ้มค่ามากกว่ากัน

- สวก.เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศสูงมาก ปัจจุบันประเทศมีระบบหรือกลไกในการนำความรู้ เทคโนโลยีไปสู่ผู้ใช้ ได้แก่ เกษตรกร และสหกรณ์อย่างไร
- ลักษณะการดำเนินงานของ สวก. ผ่านการขับเคลื่อนและบูรณาการการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) ที่ดำเนินการอยู่ ทั้งการรายงานต่อรัฐมนตรีว่าการ กษ. และผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง เป็นการดำเนินงานที่ดี อย่างไรก็ตาม ระบบ ววน. ดังนั้น ควรให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลการเชื่อมต่อจากงานวิจัยไปสู่ผู้ใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริงด้วย เนื่องจากองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรของ สวก. ถือเป็นแกนสำคัญของการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศเป็นอย่างมาก
- ปัจจุบันการดำเนินงานของ สวก. มีหลากหลายรูปแบบ เช่น โครงการหลักสูตรอบรมผู้บริหารระดับสูง จากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสร้างเครือข่ายการดำเนินงานที่เข้มแข็ง โครงการการถ่ายทอดความรู้ให้กับ Smart Farmer โครงการการพัฒนากำลังคนรุ่นใหม่ (Young Smart ARDA) เป็นต้น
- ผู้อำนวยการ สวก. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าการจัดสรรงบประมาณแบบ SF และ TF ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ หากในกรณีที่บริบทความพร้อมทางเทคโนโลยีและภูมิสังคมยังไม่พร้อมจะเป็นการให้ทุนแบบ SF เมื่อสถานการณ์ที่มีความพร้อมจะเป็นการให้ทุนแบบ TF ที่มีเป้าหมายสร้างผลกระทบในระยะสั้นที่ชัดเจน เช่น โครงการ Appropriate Technology ในโครงการทำให้เกิดการกระจาย ๙๖ เทคโนโลยีไปสู่จังหวัดได้มากถึง ๗๕ จังหวัด และเมื่อเสร็จสิ้นจะจัดทำเป็นคู่มือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์กระจายไปยังผู้นำในแต่ละจังหวัด โครงการน้ำมั่นคง ไม่ท่วม ไม่แล้ง มีการดำเนินการในลักษณะของโครงการ Sandbox ในพื้นที่คลองสวนหมากด้วยการเทคโนโลยี ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และกรมชลประทาน โดยเกษตรกรในพื้นที่สามารถใช้ Smart phone เพื่อจัดการน้ำและพยากรณ์สภาพดิน ฟ้า อากาศ
- สวก. อาจพิจารณาถึงประเด็นการสร้างความยั่งยืนของอาหารออร์แกนิค (Organic Food) ให้กับประชาชนในพื้นที่เพิ่มเติม โดยเน้นการเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานของอาหาร (Food Supply Chain) ซึ่งระยะเวลาที่ผ่านมายังไม่พบว่า PMU ใดดำเนินการในประเด็นดังกล่าวนี้
- สวก. ควรดำเนินงานด้านอาหารแห่งอนาคต (Future Food) ซึ่งประเด็นดังกล่าวได้บรรจุอยู่ภายใต้แผนการดำเนินงานของสำนักงานฯ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนของ กษ. และแผนด้าน ววน. ด้วย
- การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบจากงานวิจัยของ สวก. นั้น ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกด้วย เช่น นโยบาย หนี้สินของเกษตรกร การเช่าที่ดิน ฤดูกาล เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี (Adoption) หรือการปรับเปลี่ยนการผลิตของเกษตรกรผู้ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีจากงานวิจัย ดังนั้น สวก. ควรพิจารณาว่าการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยต้องมีปัจจัยสนับสนุนอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง เพื่อให้งานวิจัยสามารถไปถึงมือผู้ใช้ประโยชน์ได้จริง
- สวก. ควรพิจารณาดำเนินการวิจัยระบบการเกษตรของประเทศไทย เช่นเดียวกับที่ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ดำเนินการวิจัยระบบสาธารณสุขของประเทศไทย โดยเสนอให้ ผอ.สกว. หารือกับ ผอ.สวรส.

- ปัญหาด้านนโยบายการเกษตร เช่น นโยบายเกษตรแปลงใหญ่ เกษตรกรสูงวัยที่มีสัดส่วนเกินร้อยละ ๕๐ ฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง ผลิตภาพการผลิตต่ำ (Low Productivity) รายได้ของเกษตรกรต่ำ เป็นต้น สวก. และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) จะมีแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

<u>มติที่ประชุม</u> รับทราบการแนะนำหน่วยงานและผลการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.) และขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ สรุปข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของคณะกรรมการฯ เพื่อเสนอให้ สวก. ทราบด้วย

ระเบียบวาระที่ ๔.๒ การดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ระเบียบวาระที่ ๔.๒.๑ ความก้าวหน้าการดำเนินงานสำคัญด้าน ววน. ในส่วนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (ข้อเสนอจากอนุกรรมการธรรมาภิบาล, ข้อเสนอจากการศึกษาระบบ ววน. ของ World Bank, สาระสำคัญการชี้แจงการสนับสนุนงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๑)

---------- *เลื่อนการนำเสนอฯ* ----------

ระเบียบวาระที่ ๔.๒.๒ ภาพรวมการส่งผ่านงบประมาณ (Financial Flow) และประสิทธิภาพการบริหารโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ – ๒๕๖๙

---------- *เลื่อนการนำเสนอฯ* ----------

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องสืบเนื่องเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๕.๑ การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของหน่วยจัดการทุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออุตสาหกรรมแห่งอนาคต (บพค.)

---------- *เลื่อนการนำเสนอฯ* ----------

ระเบียบวาระที่ ๖.๑ ผลการศึกษาโครงการการประเมินศักยภาพและช่องว่างของระบบวิจัยด้านสุขภาพของประเทศไทย

ภญ. สุธาสินี คำหลวง มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (International Health Policy Program Foundation: IHPP) ในฐานะผู้แทนโครงการการประเมินศักยภาพและช่องว่างของระบบวิจัยด้านสุขภาพของประเทศไทย ได้นำเสนอผลการศึกษาโครงการฯ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. ที่มาโครงการฯ

สกสว. โดยสำนักกลยุทธ์พัฒนาความร่วมมือนานาชาติและใช้ประโยชน์งานวิจัย ระบบ ววน. ร่วมกับ มูลนิธิเพื่อการพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (International Health Policy Program Foundation: IHPP) สนับสนุนโครงการการประเมินศักยภาพและช่องว่างของระบบวิจัยด้านสุขภาพของประเทศไทย โดยมี นพ.วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร เป็นหัวหน้าโครงการ และเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบสนับสนุนและปฏิบัติการวิจัยด้านสุขภาพของประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญของโครงการฯ ดังนี้

๒. รายละเอียดโครงการการประเมินศักยภาพและช่องว่างของระบบวิจัยด้านสุขภาพของประเทศไทย

โครงการฯ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) เพื่อวิเคราะห์ระบบวิจัยด้านสุขภาพในประเทศไทย และประเมินศักยภาพและช่องว่างของระบบวิจัยในปัจจุบัน ๒) เพื่อวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพและความท้าทายในระบบสุขภาพของประเทศไทย และ ๓) เพื่อพัฒนากรอบทิศทางและแนวทางการพัฒนาระบบวิจัยสุขภาพ รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของระบบสนับสนุนและระบบปฏิบัติการวิจัยด้านสุขภาพของประเทศไทย พร้อมทั้งใช้ประกอบการกำหนดแผน ววน. พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ โดยเชื่อมโยงความร่วมมือกับองค์การอนามัยโลกและหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ มีข้อค้นพบที่สำคัญ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

๒.๑) สถานการณ์การวิจัยด้านสุขภาพของประเทศไทย มีความท้าทายในเชิงระบบ

๒.๑.๑) ศักยภาพของระบบวิจัยด้านสุขภาพ : ๑) Governance ระบบ ววน. มีกลไกเชิงนโยบายและบทบาทความรับผิดชอบชัดเจนขึ้น ช่วยให้ระบบตอบสนองต่อปัญหาและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบายได้มีประสิทธิภาพ ๒) Financing การจัดตั้ง “กองทุน ววน.” ที่แบ่งเป็น Strategic Fund (SF) และ Fundamental Fund (FF) ทำให้ได้งบประมาณเพิ่มขึ้นเท่าตัว ๓) PMU Ecosystem การแบ่ง PMU ตามพันธกิจและความเชี่ยวชาญ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายที่แตกต่างกัน พร้อมบูรณาการการบริหารทุน การติดตามโครงการและการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และ ๔) Strategic Adaptation มีการประเมินและปรับปรุงแผนยุทธศาตร์อย่างต่อเนื่อง เช่น การเพิ่ม Social Sciences, Humanities and Arts (SHAP) ในแผนปี ๒๕๗๑ – ๒๕๗๕ เป็น ๑ ใน ๔ เสาหลัก

๒.๑.๒) ความท้าทายของระบบวิจัยด้านสุขภาพในประเทศไทย: ๑) นโยบายกว้าง ขาดโฟกัส ๒) โครงสร้างและภารกิจที่ทับซ้อน อะไรคือภารกิจที่แท้จริงของใคร ๓) งบประมาณด้านการวิจัยไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนประเทศ ๔) ระเบียบภาครัฐและระบบงบประมาณแบบ Single year เป็นอุปสรรคในการวิจัย ๕) ขาดการสนับสนุนและนำไปใช้จริงในตลาดหรือสังคม ๖) การบริหารงานที่แยกส่วน ๗) งานวิจัยไม่เชื่อมโยงนโยบายชาติ และ ๘) ความเชื่อมั่นในคุณภาพของการรายงานผลแบบประเมินตนเองของนักวิจัย

๒.๑.๓) ภัยคุกคามและความท้าทายของระบบสุขภาพไทย: ระบบสุขภาพเผชิญความท้าทายจากค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น (จากสังคมสูงวัยและโรค NCDs) สวนทางกับงบประมาณที่จำกัด ปัญหากำลังคนกระจุกตัวและไหลสู่ภาคเอกชน ความเหลื่อมล้ำของ ๓ กองทุนสุขภาพ ความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล รวมถึงอุปสรรคด้านมาตรฐานและการจัดซื้อที่กีดกันการขยายผลนวัตกรรมไทย ทำให้ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีนำเข้าราคาสูง

๒.๒) ข้อเสนอเชิงนโยบาย

๒.๒.๑) ระบบติดตามและประเมินศักยภาพการวิจัยด้านสุขภาพของประเทศ เสนอต่อ สกสว. ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) เป็นเจ้าภาพในการจัดทำและพัฒนาระบบทะเบียนนักวิจัยสุขภาพแห่งชาติ (National Health Researcher Registry: NHRR) เพื่อติดตามและประเมินจำนวนนักวิจัยโดยใช้หน่วยนับเทียบเท่าเต็มเวลา (FTE) ตลอดจนอัตราการการหมุนเวียนของกำลังคนวิจัย (Turnover rate) โดยปรับปรุงข้อมูลทุกปีหรือทุกสองปี

๒) เป็นเจ้าภาพในการจัดทำและพัฒนาระบบบัญชีค่าใช้จ่ายวิจัยสุขภาพแห่งชาติ (National Health Research Account: NHRA) เพื่อติดตามขนาด และมูลค่าค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยสุขภาพจากทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนจำแนกตามมิติการใช้จ่ายงบประมาณวิจัย โดยปรับปรุงข้อมูลทุกปี เป็นประจำทุกปี

๒.๒.๒) เพิ่มประสิทธิผลของการดำเนินงาน

๑) สกสว. และ PMU ร่วมกำหนดลำดับความสำคัญของวาระการวิจัยด้านสุขภาพ เพื่อตอบสนองต่อความท้าทายด้านสุขภาพของประเทศ ภายใต้แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. ๒๕๗๑ - ๒๕๗๕ พร้อมทบทวนวาระวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

๒) สกสว. และ PMU ที่เกี่ยวข้อง บูรณาการการลงทุนวิจัยด้านสุขภาพ เพื่อลดช่องว่างและความซ้ำซ้อนของการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยด้านสุขภาพทั้งในส่วน SF, FF และทุนประเภทอื่น ๆ

๓) สกสว. และ PMU ยกระดับประสิทธิภาพและความโปร่งใสของการบริหารจัดการทุนวิจัย ตั้งแต่การพิจารณาข้อเสนอและการประเมินโครงการ การติดตามผล ไปจนถึงการสนับสนุนการนำผลงานวิจัยไปใช้ขับเคลื่อนเชิงนโยบาย

๔) สกสว. และ วช. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Research and Innovation Information System: NRIIS) ให้เป็นแพลตฟอร์มบริหารจัดการพอร์ตโฟลิโอการวิจัยของประเทศแบบดิจิทัลตลอดทั้งวงจร (End – to - end digital management) ตั้งแต่การกำหนดวาระวิจัย การยื่นและประเมินข้อเสนอโครงการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การอนุมัติทุน การทำสัญญา การเบิกจ่ายทุนการติดตามความก้าวหน้า ไปจนถึงการติดตามผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบหลังสิ้นสุดโครงการ เพื่อยกระดับการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย โดยไม่ได้จำกัดเพียงการบริหารโครงการ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- PMU ควรร่วมกันกำหนดช่วงเวลาของการประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัย (Call for proposal) ให้พร้อมกัน เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนของโครงการ อันเนื่องมาจากการปรับเนื้อหาข้อเสนองานวิจัย (Proposal) บางส่วนและนำไปยื่นเสนออีก PMU อื่น ในระหว่างที่รอผลการพิจารณาทุน
- รูปแบบการให้ทุนแบบปีต่อปีนั้น ยังมีความเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ รูปแบบการให้ทุนแบบเดิมที่มักจะให้ทุนระยะยาว ๓ - ๕ ปี และมีการติดตามระหว่างทางอย่างใกล้ชิด ซึ่งสามารถยกเลิกได้หากมีแนวโน้มหรือมีความเสี่ยงที่จะไม่สำเร็จหรือไม่มีคุณภาพ นอกจากนี้ จะเป็นการลดภาระงานธุรการได้เป็นอย่างดี
- การวิจัยระบบวิจัยทางด้านสุขภาพ มีการสัดส่วนการลงทุนที่สูง แต่ยังไม่สามารถบ่งบอกได้ว่าระบบวิจัยทางด้านสุขภาพนี้สามารถสร้างผลตอบแทนได้ดีมากน้อยเพียงใด รวมถึงการช่วยให้ระบบสุขภาพดีของประชาชนในประเทศดีขึ้น หรือไม่ อย่างไร ซึ่งอาจจำเป็นต้องวิเคราะห์ภาพใหญ่เชิงระบบตลอดห่วงโซ่คุณค่าทางสุขภาพ (Health Value Chain)

- หากมีงานวิจัยสะท้อนชีวิตของคนไทยได้มากขึ้น ก็มีโอกาสสร้างผลกระทบ (Impact) ต่อประเทศได้มากขึ้น ดังนั้น การกำหนดวาระวิจัยด้านสุขภาพ (Research Agenda) ควรพิจารณามุมมองทางสังคมศาสตร์เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็น ความเหลื่อมล้ำ ความเชื่อ บริบททางสังคม การศึกษา สภาพแวดล้อม เช่น แต่ละกลุ่มเข้าถึง ววน. ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อไม่ผลิตซ้ำปัญหาความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่เดิม อย่างไรก็ตาม การประเมินผลกระทบนั้น อาจต้องพิจารณา Theory of Change ซึ่งเกี่ยวข้องกับปัจจัยภายนอกระบบสาธารณสุขด้วย เช่น นโยบายที่สนับสนุนปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพต่าง ๆ (เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่) ธรรมภิบาลของประเทศ ฯลฯ ที่อาจส่งผลต่อผลกระทบด้วยเช่นกัน

- สกสว. ควรพิจารณาข้อเสนอการจัดทำและพัฒนาระบบบัญชีรายจ่ายวิจัยสุขภาพแห่งชาติ (National Health Research Account: NHRA) มาใช้ประโยชน์เพื่อการติดตาม การใช้จ่าย วางแผนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อลดความซ้ำซ้อนด้านงบประมาณ

- สกสว. ควรพิจารณาการสนับสนุนให้มีการวิจัยของระบบวิจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ระบบวิจัยด้านการเกษตร เป็นต้น

- ปัจจุบันการลงทุนวิจัยเรื่องคอรัปชั่น (Corruption) มีจำนวนน้อย แต่ปัญหาการคอรัปชั่นยังแทรกซึมไปทุกมิติของสังคมไทย ทั้งนี้ แผนด้าน ววน. ฉบับนี้ได้มีประเด็นการขับเคลื่อนประเทศเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยองค์ความรู้ด้าน สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรม และการบูรณาการข้ามศาสตร์ (SHA++) ที่จะเป็นโอกาสในการใช้ประโยชน์เพื่อแก้ปัญหาคอรัปชั่นให้เพิ่มขึ้น รวมถึงการเปิดเผยข้อมูล ววน. เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสของการดำเนินงานและสร้างประโยชน์ต่อประเทศได้สูงที่สุด อย่างไรก็ตาม หากมีผู้เปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ควรจะต้องมีแรงสนับสนุนจากสังคม/ประชาชนที่มากเพียงพอเพื่อปกป้องผู้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รับประเด็นข้อเสนอจากงานวิจัยดังกล่าวไปพิจารณาและหารือร่วมกันต่อไป โดยมี รองศาสตราจารย์ ธนพล เพ็ญรัตน์ ผู้แทนจาก สกสว. และรองศาสตราจารย์ วิษณุ อรรถวานิช เป็นผู้แทนคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ

มติที่ประชุม รับทราบรายงานการวิจัยและให้ข้อคิดข้อเสนอทั้ง ๒ ส่วน โดยขอให้ สกสว. พิจารณาดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ให้มีการวิจัยในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างฐานข้อมูลนักวิจัยสุขภาพ และค่าใช้จ่ายงานวิจัยสุขภาพในระยะยาวซึ่งรวมทั้งข้อมูลภาครัฐและภาคเอกชน โดยขอให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกันพัฒนาระบบ NRIIS เพื่อเป็นฐานในการทำฐานข้อมูลในเรื่องนี้ได้

๒. ขอให้ สกสว. พิจารณาที่จะดำเนินการศึกษาวิจัยระบบวิจัยในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านสุขภาพ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการวางแผนและการประเมินผลในระยะยาว

๓. ขอให้ สกสว. สนับสนุนให้มีงานวิจัยเพื่อลงรายละเอียดถึงปัญหาอุปสรรคของการให้การสนับสนุนทุนแบบ Multi-year ของ สกสว.

๔. ขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอผลการวิจัยโดยสรุป พร้อมทั้งมติของคณะกรรมการติดตามประเมินผลต่อกสว. และ สภานโยบาย ตามลำดับต่อไป

๕. ขอให้ สกสว. ประสานงานกับ สวรส. เพื่อสนับสนุนงานวิจัยที่ประเมินผลกระทบของระบบการวิจัยสุขภาพและระบบสุขภาพที่ตอบโจทย์การเข้าถึงบริการสุขภาพที่จำเป็นและลดความเหลื่อมล้ำ

ระเบียบวาระที่ ๖.๒ แนวทางการประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Developmental Evaluation: DE) สำหรับหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU)

---------- *เลื่อนการนำเสนอฯ* ----------

ระเบียบวาระที่ ๖.๓ แนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของหน่วยบริหารจัดการทุน (Program Management Unit: PMU)

---------- *เลื่อนการนำเสนอฯ* ----------

ระเบียบวาระที่ ๖.๔ ตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) ระหว่างองค์กรมหาชน ด้านการนำงานวิจัยและนวัตกรรม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ รองผู้อำนวยการ สอวช. นำเสนอความเป็นมาของการจัดทำตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามมติของคณะรัฐมนตรีที่เห็นชอบการใช้ตัวชี้วัดร่วม (Joint KPIs) เพื่อขับเคลื่อนการบูรณาการใน ๖ ประเด็นสำคัญ และ คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (กพม.) เห็นชอบกรอบการประเมินองค์การมหาชนปีงบประมาณ ๒๕๖๙ – ๒๕๗๐ โดยกำหนดตัวชี้วัดร่วม ๓ ภารกิจ ได้แก่ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจากภัยไซเบอร์ การนำงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์และการบูรณาการองค์ความรู้ระหว่างองค์การมหาชน

คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ร่วมกับ สอวช. กำหนดตัวชี้วัดตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และรายละเอียดการดำเนินงานสำหรับภารกิจการนำงานวิจัยและนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ในปีงบประมาณ ๒๕๗๐

สอวช. และสำนักงาน ก.พ.ร. ตกลงร่วมกันโดย สวอช. เห็นควรเลือกประเด็นอาหารแห่งอนาคต (Future Food) เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลให้ความสำคัญ รวมถึงมีแผนงานและการให้ทุนวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ Positive list โดยกำหนดให้เรื่องการเพิ่มรายการ Positive List Health Claim เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมอาหารสู่อุตสาหกรรมอาหารแห่งอนาคต (Future Food) เป็น Joint KPIs เพื่อทดลองดำเนินการร่วมกันในปี ๒๕๗๐

สอวช. ได้มีการจัดประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๙ เพื่อให้ความเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและตัวชี้วัด ซึ่งในการประชุมดังกล่าวมีหน่วยงานเข้าร่วมทั้งองค์การมหาชนและหน่วยงานราชการ เนื่องจากสำนักงาน ก.พ.ร. จะเริ่มกำหนดตัวชี้วัดร่วมระหว่างองค์การมหาชนในปีนี้และขยายการกำหนดตัวชี้วัดไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปีถัดไป

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม มีดังนี้

- การกำหนดประเด็น Joint KPI ควรมีกระบวนการและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นประเด็นระดับประเทศที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ตั้งแต่นโยบาย การบริหารจัดการ การปฏิบัติ ไปจนถึงผลลัพธ์ปลายทาง เช่น แผนงานภายใต้แผน ววน. ทั้งนี้ ในระยะแรกควรคัดเลือกประเด็นที่มีขอบเขตเหมาะสม ดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีข้อมูลรองรับเพียงพอเพื่อให้สามารถติดตามและวัดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

- การกำหนด Joint KPIs ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ควรกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการให้ชัดเจนตั้งแต่เริ่มต้น พร้อมมีระบบบริหารจัดการ (Governance) กลไกสนับสนุน และวิธีการขับเคลื่อนที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกันโดยควรกำหนด KPIs เท่าที่จำเป็นในจำนวนไม่มาก (ไม่เกิน ๕ ตัวชี้วัด) แต่สามารถสะท้อนผลลัพธ์สำคัญและสร้างผลกระทบได้อย่างชัดเจนมากกว่าการกำหนดตัวชี้วัดจำนวนมากที่กระจายความสำคัญของการดำเนินงาน
- หลักการวัดผลกระทบ (Impact Measurement) ควรมุ่งเน้นการวัดผลกระทบที่เป็นรูปธรรม สะท้อนทั้งประสิทธิผล (Effectiveness) และความคุ้มค่า (Value for Money) ของระบบและองค์กร มากกว่าการวัดผลในระดับกระบวนการ โดยต้องมีการพัฒนาระบบข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based) เพื่อรองรับการประเมินผลอย่างน่าเชื่อถือ ทั้งนี้ การวัดผลกระทบควรดำเนินการในระยะเวลาที่เพียงพอ ไม่จำกัดเพียง ๑ ปี เพื่อให้สามารถสร้างและรวบรวมหลักฐานได้อย่างครบถ้วน และการวิเคราะห์ผลกระทบควรพิจารณาทั้งปัจจัยจำเป็น (Necessary Factors) และปัจจัยที่เพียงพอ (Sufficient Factors) ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- Joint KPIs ที่ สอวช. สกสว. รวพ. และ สวก. ดำเนินการภายใต้กรอบการประเมินของ ก.พ.ร. เป็นการดำเนินงานที่แตกต่างจากการกำหนด Joint KPIs ภายใต้การทำงานของคณะกรรมการฯ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยตรง อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับภารกิจของคณะกรรมการฯ เนื่องจากคณะกรรมการฯ มีหน้าที่ในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทุน ววน. ตลอดจนติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของ สกสว. และหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อให้การดำเนินงานของระบบ ววน. บรรลุเป้าหมายและเกิดผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้
- การดำเนินงานของคณะกรรมการฯต้องไม่ซ้ำซ้อนกับภารกิจที่หน่วยงานดำเนินการอยู่ และระยะเวลาการดำเนินงานควรสอดคล้องกับวาระการทำงานซึ่งจะสิ้นสุดในเดือนธันวาคม ๒๕๗๑ (ประมาณ ๓ ปี)
- ประโยชน์ของการจัดทำ Joint KPIs คือการเป็นกลไกที่ส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างหลายหน่วยงาน ลดการทำงานแบบแยกส่วน (Silo) และสนับสนุนแนวคิด One ววน. เพื่อให้เกิดการบูรณาการการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากร และการขับเคลื่อนเป้าหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่ผลลัพธ์และผลกระทบที่เป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ

มติที่ประชุม รับทราบมติ ครม. ตามที่ อพท. ที่นำเสนา เกี่ยวกับตัวชี้วัดร่วม การนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์

๒. มอบหมาย สอวช. ร่วมกับ สกสว. จัดประชุมทำความเข้าใจกับหน่วยงานในระบบ ววน. เพื่อการพัฒนา Joint KPIs ไม่เกิน ๕ รายการ ที่มุ่งวัดผลกระทบ (Impact) ในการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ ให้มีการเน้นเรื่องอาหารแห่งอนาคต (Future foods) เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดร่วมดังกล่าว ตัวชี้วัดนี้ต้องเป็นไปตามคุณลักษณะที่ดีของตัวชี้วัด

๓. ให้ สอวช. และ สกสว. พัฒนาระบบข้อมูลที่สามารถวัด Joint KPI ในข้อ ๒ อย่างแม่นยำ โดยรวมถึงปัจจัยที่จำเป็นและเพียงพอที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และระบบการบริหารจัดการให้สามารถบรรลุ Joint KPIs ในข้อ ๒ ด้วย

๔. ให้นำเสนอผลการดำเนินการตามข้อ ๒ และ ๓ ต่อคณะกรรมการฯ ในการประชุมเดือนตุลาคม เพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ต่อไป ทั้งนี้ให้ร่วมกับ สอวช. ในการประเมินตามนโยบายรัฐบาล ด้านวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมด้วย

๕. ขอให้ สกสว. และ สอวช. จัดทำหนังสือร่วมดำเนินการในการติดตามและประเมินผล

ระเบียบวาระที่ ๗ เรื่องอื่นๆ

การประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ และกิจกรรมตรวจเยี่ยม (Site Visit) หน่วยบริหารจัดการทุน (PMU) ครั้งถัดไป

วัน เดือน ปี	พื้นที่	หน่วยงานเจ้าภาพ	ผลงาน/โครงการที่นำเสนอ
๑๖ - ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๙	จ.เชียงราย	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)	กลไกการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยในชุมชนแบบมีส่วนร่วม
๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๙	จ.นนทบุรี	กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม (วท.กห.)	อากาศยานไร้คนขับ UAV
๘ - ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๗๐	จ.ขอนแก่น	สำนักงานเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านชีววิทยาศาสตร์ (องค์การมหาชน) (สทนว.)	โครงการระบบปัญญาประดิษฐ์ตรวจจับกระดูกหัก "Fix AI”
๖ - ๗ เมษายน ๒๕๗๐	จ.ฉะเชิงเทรา	สถาบันวัคซีน	วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูก HPV ชนิด ๙ สายพันธุ์
๑๐ มิถุนายน ๒๕๗๐	ขอแจ้งให้ทราบอีกครั้ง	สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)	ขอแจ้งให้ทราบอีกครั้ง
๒๖ - ๒๗ สิงหาคม ๒๕๗๐	จ.ปัตตานี-ยะลา	หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่(บพท.) สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน) (รวพ.)	๑) แพลตฟอร์มขจัดความยากจน ๒) การสร้างธุรกิจชุมชนร่วม (SIE) ของการเพาะเลี้ยงปูทะเล ๓) การเพิ่มมูลค่าการตลาดทุเรียนสำหรับวิสาหกิจชุมชนเกษตรไม้ผล

วัน เดือน ปี	พื้นที่	หน่วยงานเจ้าภาพ	ผลงาน/โครงการที่นำเสนอ
๒๘ - ๒๙ ตุลาคม ๒๕๗๐	จ.ปทุมธานี	หน่วยบริหารจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถการแข่งขัน (บพข.) สำนักงานเร่งรัดการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถการแข่งขันและการพัฒนาพื้นที่ (องค์การมหาชน) (รวพ.)	๑) ผลิตผลิตภัณฑ์โพรไบโอติกสำหรับสตรี ๒) โครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มเทคโนโลยีการผลิตสารให้ประโยชน์เชิงหน้าที่จากจุลินทรีย์และชีววิทยาสังเคราะห์ในระดับขยาย

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๓๐ น.

นางสาวปวัณรัตน์ เครือแป้น
นางสาวต้องฤทัย ศรีนวล
นางสาวสุภาวดี สอดสี
นางสาววรรณนุสรณ์ วงศ์ประเสริฐ
นายภาสพงศ์ อารีรักษ์
นางสาวศุภธิดา ศิริวงศ์
นางสาววัชริน มีรอด
ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวสิริพร พิทยโสภณ
นายพูลศักดิ์ โกษียาภรณ์
ผู้ตรวจรายงานการประชุม